

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş:02.06.2020 Accepted/Kabul:03.07.2020

DOI:10.30794/pausbed.746900

Araştırma Makalesi/ Research Article

Çetiner, H. ve Yayla, Ö. (2021). "Aktivite Bağlılığının Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi: Bisiklet Kullanıcılarına Yönelik Bir Araştırma"
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı 42, Denizli, s. 209-222.

AKTİVİTE BAĞLILIĞININ YAŞAM TATMİNİ VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİSİKLET KULLANICILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Hakan ÇETİNER*, Özgür YAYLA**

Özet

Bireylerin herhangi bir aktivite ile ilgilenmeleri yaşam tatminlerini ve genel yaşam kalitelerini etkileyebilmektedir. Bu sebeple aktivite bağlılığı, yaşam tatmini ve yaşam kalitesi kavramları arasındaki ilişkinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu araştırma bisiklet sürme aktivitesine katılan bireylerdeki aktiviteye yönelik bağlılıklarının aktivite sonrası yaşam tatmini ve genel yaşam kaliteleri üzerine etkisini belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Amaca bağlı olarak, Ankara Eymir Gölü'nde bisiklet sürme aktivitesine katılan 421 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçları Smart PLS programında analiz edilmiştir. Aktiviteye yönelik duygusal, fonksiyonel ve tavsiye edici bağlılık boyutlarının, aktivite sonrası yaşam tatmini üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca aktivite sonrası yaşam tatmininin, bireylerin genel yaşam kalitesini de önemli ölçüde artırdığı gözlemlenmiştir. Araştırma sonuçları turistik destinasyon yöneticilerine, yerel yönetimlere ve alanyazında çalışan akademisyenlere önemli katkılar sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Aktivite bağlılığı, Yaşam tatmini, Yaşam kalitesi, Bisiklet sürme

THE EFFECT OF ACTIVITY COMMITMENT ON LIFE SATISFACTION AND QUALITY OF LIFE: A RESEARCH ABOUT CYCLISTS

Abstract

The fact that individuals are interested in any activity may affect their life satisfaction and general quality of life. For this reason, it is important to determine the relationship among activity commitment, life satisfaction and quality of life. This research was carried out to determine the effects of the activity commitment of the individuals participating in cycling activity on post-activity life satisfaction and overall quality of life. Based on this aim, the survey was conducted on 421 people who participated in the bicycle riding activity around Lake Eymir in Ankara. The research results were analyzed in the Smart PLS program. It has been determined that the emotional, functional, and recommended commitment dimensions concerning the activity have a positive effect on post-activity life satisfaction. Besides, it has been observed that post-activity life satisfaction significantly increases individuals' general quality of life. The results of the research make important contributions to the managers of touristic destinations, local administrations, and academics working on the literature.

Keywords: Activity attachment, Life satisfaction, Quality of life, Cycling

Jel code: L83, H11, I31

* Öğr. Gör. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Rekreasyon Yönetimi Bölümü, ANKARA.
e-posta: hakan.cetiner@hbv.edu.tr (orcid.org/0000-0002-6370-2953)

** Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Manavgat Turizm Fakültesi, Rekreasyon Yönetimi Bölümü, ANTALYA.
e-posta: ozgurayla@akdeniz.edu.tr (orcid.org/0000-0001-7124-9311)

1.GİRİŞ

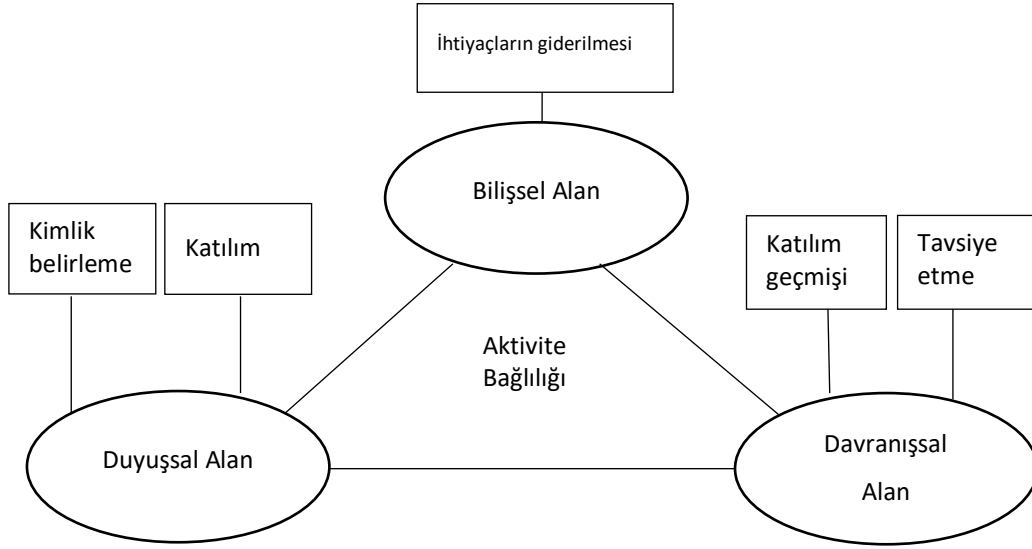
Rekreasyon aktivitelerinin bireye sağladığı faydaların yanı sıra haz ve mutluluk veren bir yönü de bulunmaktadır (Balish, Conacher ve Dithurbide, 2016). Aktivitenin türüne göre fiziksel, bilişsel, psikolojik ve sosyal faydalardan biri ya da bir kaçını, bazı durumlarda ise tamamını yerine getirme fonksiyonunu üstlenebilmektedir. Sağladığı faydaların dışında bireyin katıldığı aktiviteden haz ve neşe duyması rekreasyonun hazzal yönünü ortaya koymaktadır. Rekreasyon aktivitelerinin çeşitliliği bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması konusunda geniş bir seçenek sunmaktadır. İhtiyaçlarının karşılanması yönünde irade beyan eden birey rekreasyonun işlevsel özelliğine, mutluluk ve doyum elde etmek isteyen birey ise haz odaklı aktivite türlerine yönelmektedir. Yapılan çalışmalar bireyin katıldığı aktivitelerden elde ettiği doyumun bu iki yönü de taşıması durumunda sürekliliğin arttığını ve aktivite ile birey arasında bir bağ oluştuğunu ortaya koymaktadır. (Tsauro, Huang ve Lee, 2017; Alexandris, Funk ve Pritchard, 2011; Bricker ve Kerstetter, 2000). Bu çalışmanın amacı birey ile aktivite arasında oluşan aktivite bağlılığının yaşam tatmini, yaşam tatmininin de bireyin yaşam kalitesi üzerindeki etkisini tespit etmektir. Aktivite bağlılığının belirlenmesinde duygusal, işlevsel ve tavsiye edici niyetten oluşan çok boyutlu aktivite bağlılık ölçeği kullanılmıştır. Bu amaçtan hareketle, bisiklet sürme aktivitesini gerçekleştiren kişiler üzerinden araştırma yürütülmüştür. Bisiklet sürme aktivitesinin tercih edilmesinin ana nedeni, birey ile aktivite arasında oluşan bağın bu aktivite türünde belirgin bir şekilde ortaya çıkmasından kaynaklıdır. Zira, pek çok araştırmacı bisiklet sürme aktivitesini ciddi boş zaman aktivitesi olarak kabul etmektedir (Brown, O'Connor ve Barkatsas, 2009; O'Connor ve Brown, 2007; Burridge, Lajbcygier ve Lema, 2003). Ciddi boş zaman aktivitelerinin boş zaman ve yaşam tatmini üzerindeki etkisi, günlük boş zaman aktivitelerine göre daha yüksektir. (Schmiedeberg ve Schröder, 2017; Akyıldız, 2013). Aynı zamanda bisiklet sürmek ulaşım, sağlıklı yaşam, stresten uzaklaşma ve fiziksel olarak daha iyi hissetmek için faydacı bir araç olmanın yanında, mutluluk, benlik algısı, aidiyet ve kendini gerçekleştirme gibi hazzal yönü olan bir boş zaman değerlendirme etkinliği olarak değerlendirilmektedir (Ho, Liao, Huang ve Chen, 2015; Koçak, 2016; Ardahan ve Mert, 2014). Diğer taraftan bireylerin çevresel duyarlılıklarının bisiklete duydukları yakınlığı olumlu yönde etkilediği ve bu sebeple bireylerin hayatlarında bisikletin daha fazla yer edindiği varsayılmaktadır. Bisiklet aktivitelerinin bisiklet kullanıcıları üzerinde oluşturduğu yüksek düzey bağlılığın, etkinliğin hem bireysel fayda ve haz hem de toplumsal katkılarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bağlılık, birey ile bir nesne ya da etkinlik arasındaki istikrarlı ve anlamlı bir ilişkiyi ifade etmektedir (Beaton, Funk ve Alexandris, 2009). Aynı zamanda bağlılığın, duygu ve hedefe özgü bir ilişkiyi yansıttığı ileri sürülmektedir (Bowlby, 1979). Güçlü bir bağ, bireyin nesneye olan yakınlığını korumak istediğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu noktadan hareketle aktivite bağlılığı da, bireyin belirli bir faaliyetle olan yakınlığını korumak istemesi olarak tanımlanmaktadır (Thomson, MacInnis ve Park, 2005). Kleine ve Baker (2004), bağlanmanın bir birey ile kişi-nesne etkileşimi yoluyla ortaya çıkan, belirli bir nesne arasındaki ilişkiyi destekleyen çok yönlü bir özellik olduğunu ileri sürmektedir. Bireyler boş zamanlarında çok çeşitli etkinliklere katılırlar da, sadece birkaç etkinlikte aralarında yoğun bir bağ geliştirirler. Bu bağın oluşmasında, bireyin gerçekleştirdiği etkinlikten fiziksel, zihinsel, psikolojik ve duygusal anlamda fayda sağladığına inanması ve etkinliği gerçekleştirirken haz ve doyum elde etmesi gerekmektedir. Aktiviteye bağlılık bireyler ve belirli faaliyetler arasında ortaya çıkan pozitif, anlamlı ve istikrarlı bir bağı temsil etmektedir (Tsauro, Huang ve Lee, 2017).

Birey boş zaman etkinliğini kişisel olarak hoş, sezgisel anlamda da değerli bulup onaylarsa, boş zaman etkinliğine kişisel veya duygusal bağlılık hissetmesi mümkün olmaktadır (Kim, Scott ve Crompton, 1997). Bir boş zaman etkinliğine güçlü kişisel ve davranışsal bağlılık geliştiren bir kişi, o etkinliğe katılmak konusunda ciddi ve isteklidir. Gerçekleştirdiği etkinlikten bireysel ve sosyal ihtiyaçlarını karşıladığını düşünen birey, alternatif etkinliklere katılma konusunda ise isteksiz davranabilmektedir (Funk ve James, 2006). Alexandris, Funk ve Pritchard, (2011) bu durumu kalıcılık ve direnç olarak ifade etmektedirler. Kalıcılık, bireyin bir eğlence faaliyetine olan bağlılığının uzun bir süre devam etmesi, değişmeden kalma derecesini yansıtırken; direnç, alternatif rekreasyon faaliyetlerine dayanabilme yeteneğidir.

Tsauro, Huang ve Lee (2017) aktivite bağlılığının üç boyuttan oluştuğunu belirtmişlerdir. Şekil 1'de aktivite bağlılığının bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alanları görülmektedir.

Şekil 1: Aktivite bağlılığının boyutları.

Kaynak: Tsaur, S. H., Huang, C. C., & Lee, T. H. (2017). A multidimensional scale of activity attachment for leisure tourists. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(2), pp. 204 kaynağından alınmıştır.

Aktivite bağlılığı; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alanlardan oluşan çok yönlü bir kavramdır. Bağlılığının oluşabilmesi, bu üç boyutun (bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alan) ortaya çıkmasına bağlıdır (Tsaur, Huang ve Lee, 2017).

Birincisi, bir etkinliğin niteliğini arttıran unsur bilişsel bağlanmadır. Zira, bir faaliyetin işlevsel faydası bireyi alternatif etkinliklerden ziyade o etkinliği tercih etmesini sağlamaktadır (Tsaur, Huang ve Lee, 2017). Bireyin bağlılık kurduğu etkinliğin diğer etkinliklere göre sosyal ve eğitimsel faydalar sunması gibi zihinsel ve fiziksel anlamda da bireye katkı sağladığı düşüncesi bu bağlılığın oluşmasını sağlamaktadır (Patterson ve Pegg, 2009). Bireyler, işlevsel ihtiyaçlarını giderdiğini düşündükleri aktivitelere katılımı sürdürme konusunda daha istekli davranmaktadır. Algılanan ihtiyaçların karşılanması bilişsel alana aittir (Chiou ve Droge, 2006). Bu boyut aktivite bağlılığının işlevsel yönünü ortaya koymaktadır. Aktivite ve birey arasındaki bağlılığın artmasında, gerçekleştirilen etkinliğin birey tarafından ihtiyaçlarını karşıladığı ve etkinlikten fayda sağladığı inancı önemli rol oynamaktadır.

Duyuşsal bağlanma, birey ile belirli bir faaliyet arasındaki pozitif ve duyuşsal ilişkiyi ifade etmektedir. Duyuşsal bağlılığın temel özelliği, bireyin aktiviteden zevk duyması, katılım göstermesi ve onunla özdeşleşmesidir (Tsaur, Huang ve Lee, 2017). Bir faaliyetle güçlü bir şekilde özdeşleşen bireyin, o faaliyetin amaçlarına yüksek derecede önem vermesi daha olasıdır. Ayrıca bu faaliyete katılım neticesinde gurur duygusu hissetmektedir (Ramthun, 1995). Artık bu aktivite bireyin kimliğinin bir parçasına dönüşmüş sayılmaktadır (Shamir, 1992). Duyuşsal öneme sahip şeylerin, bağlılık nesnelere olmasının ve kim olduğumuzu yansıttığının muhtemel olduğu düşünülmektedir (Kleine, Kleine ve Allen, 1995). Bireyler, çeşitli kimlikler etrafında organize edilen ürün setlerine sahiptir ve kendilerini ifade etmelerine yardımcı olan ürünlere daha çok bağlanmaktadır (Laverie ve Arnett, 2000). Boş zaman aktivitelerinin farklı kimliklerin sunulmasına izin vermesi ve bireyin kendini ifade etmesi, boş zaman değerlendirmenin önemli bir parçası olarak kabul edilmektedir. Boş zaman aktivitelerine katılım semboliktir ve boş zaman teorisi, boş zamanları değerlendirmenin bireyin kendini ifade edebileceğini kabul etmektedir (Dimanche ve Samdahl, 1994). Bu nedenle, çoğu zaman boş zaman katılımının doğası gereği, bireylerin benlik kavramlarını ifade etmelerine yardımcı olan boş zaman faaliyetlerine bağlılık duymaları olağan görünmektedir. Bağlanma ve benlik arasındaki ilişkiye dayanarak, bir boş zaman etkinliğine bağlılığın kimlik çıkarımıyla olumlu bir şekilde ilişkili olması muhtemeldir (Laverie ve Arnett, 2000).

Üçüncü alan olan tavsiye etme niyetleri, önceki deneyimler ile bir aktiviteye duyulan büyük ve kanıtlanmış bir arzuyu içeren davranışsal bağlanmadır. Bireyin bir nesneye yakınlığı, o nesneyi korumaya yönelik eylemleri yoluyla da ifade edilebilmektedir (Scannell ve Gifford, 2010). Davranışsal bağlılık, bir başka ifadeyle tavsiye etme niyetinin kullanılmasıdır. Bireyin katıldığı aktiviteyi bir başkasına tavsiye etmesi ve olumlu duyurum niyeti davranışsal bağlılığın bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Kısaca, bilişsel, duyuşsal veya davranışsal bağlanma meydana geldiğinde aktivite bağlılığı oluşmaktadır. Dolayısıyla her üç boyutu içeren bir yapı olarak aktivite bağlılığı, bireyin işlevsel ihtiyaçlarının bir faaliyete dahil olmasını, bir faaliyetle özdeşleşmesinin yerine getirilmesini ve bu faaliyete ilişkin katılım geçmişi ile tavsiye etme niyetlerini gerektirmektedir. Aktivite bağlılığı, bir katılımcı ile belirli bir etkinlik arasında iyi biçimlendirilmiş, istikrarlı ve olumlu bir durumu göstermektedir.

Aktiviteye bağlılık bir nesne hakkında genel bir değerlendirme yargısı değildir; belirli bir etkinlikle ortaya çıkan duygusal, bilişsel ve davranışsal tepkiler içermektedir. Bağlanma belirli bir duygu içerse de, bu sadece genel bir "beğenme" değildir. Ayrıca, bağlanma zamanla gelişir ve genellikle bir birey ile bir nesne arasındaki anlamlı etkileşimlerle gelişmektedir (Baldwin vd., 1996). Diğer taraftan, tutumlar bir nesne ile doğrudan temas etmeden de gelişebilmektedir (Thomson, MacInnis, ve Park, 2005). Bu nedenle bireyler herhangi bir sayıdaki nesneye karşı olumlu veya olumsuz tutumlara sahip olabilirler, ancak sadece birkaç nesneye bağlılık gösterebilirler (Tsaur, Huang ve Lee, 2017).

Alan yazın incelendiğinde aktivite bağlılığına ilişkin az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bunlardan biri aktivite bağlılık ölçeği geliştirmeye yönelik bir çalışmadır (Tsaur, Huang ve Lee, 2017). Aktivite bağlılığına ilişkin yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde; aktivite bağlılığının aktiviteyi devam ettirme niyetlerini artırdığı (Alexandris, Funk ve Pritchard, 2011), aktiviteye katılım düzeyi ve sürekliliğinin, bireylerin destinasyona yönelik bakış açılarını ve deneyimlerini olumlu yönde etkilediğini (Mowen, Graefe, ve Virden, 1998), yüksek düzey rekreasyon katılımının, aktivite özelliklerine duyarlılığı, faaliyetin önem algısını ve rekreasyonel destinasyon sadakatini olumlu yönde etkilediği (Bricker ve Kerstetter, 2000) belirlenmiştir.

2.1. Aktivite Bağlılığı, Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesi İlişkisi

Boş zaman aktivitelerine katılım dinlenme, eğlenme, kendini geliştirme, kültürel farkındalık, özgüven, kendine değer verme, arkadaşlık, sevgi ve ait olma, fiziksel sağlık ve bağımsızlık gibi birçok olumlu etkiye sahiptir ve bu da yaşam kalitesine anlamlı bir katkıda bulunmaktadır. Rekreasyon sağlıklı yaşamayı sağlayan bilinçli bir tercihtir ve iyilik ile sağlık halini artırmada büyük bir potansiyele sahiptir. Her birey iyi bir yaşam kalitesini hak etmekle birlikte, anlamlı boş zaman aktiviteleri olmadan hak ettikleri yaşam kalitesine ulaşmaları çok mümkün görünmemektedir (Arslan, 2013: 78).

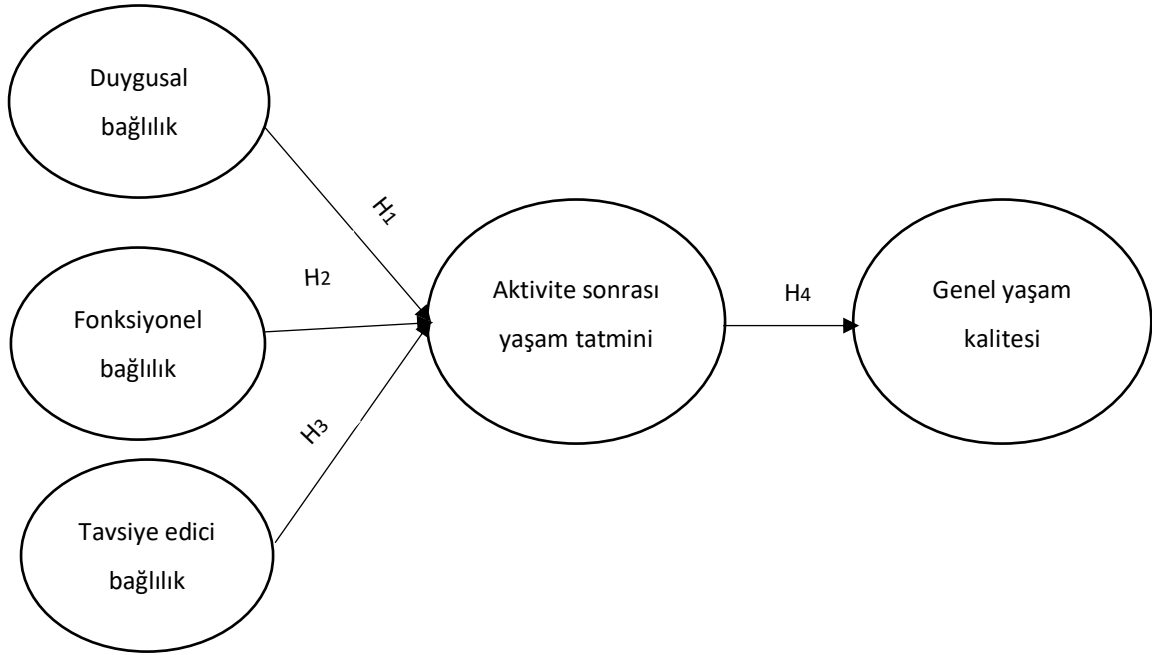
Yapılan çalışmalar, rekreasyon ile yaşam tatmini ve yaşam kalitesi arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yaşam tatmini, bireyden bireye farklılık gösteren bir kavram olup iyi olmak, esenlik ve mutluluk şeklinde tanımlanmaktadır (Li, 2020). Bireyin zihninde kurduğu kendi yaşam standartlarına göre belirlediği yaşam tatmini, bu standartların karşılanıp karşılanmadığıyla ilişkilidir (Wang, Chen, Lin ve Wang, 2008). Genel anlamda bireyin kendi belirlediği kriterlere uygun bir biçimde yaşamını olumlu değerlendirmesi şeklinde ifade edilmektedir (Diener, Emmons, Larsen ve Griffin, 1985). Bireylerin sahip olduklarıyla beklentileri arasındaki fark ne kadar az ise tatmin de o kadar yüksek olmaktadır (Kovacs, 2007: 29). Yaşam kalitesi ise yaşam tatmini ve yaşam koşullarının birleşiminden meydana gelmektedir (Sevil, 2015:58). Yaşam kalitesi, bireyin amaç, istek, beklenti ve kaygılarına bağlı olarak, kültür ve değer sistemi içerisindeki durumlarına ilişkin algısı olarak tanımlanmaktadır (WHOQOL, 1998:551). Leitner ve Leitner (1996:26-27) boş zaman aktivitelerinin yaşam kalitesinin en önemli belirleyicisi olduğunu belirtmişlerdir. Boş zaman kullanımı ve yaşam tatmini arasında pozitif bir ilişki bulunmakta ve boş zaman, bireyin yaşam dilimi içerisinde yer alan önemli bir zaman aralığını ifade etmektedir. Boş zaman aktivitelerine katılım, boş zaman tatmini ve yaşam kalitesini etkileyen önemli bir unsur olarak görülmektedir. Bireyler boş zaman aktivitelerine katılım yoluyla sosyal ilişkiler kurmakta, olumlu duygular geliştirmekte, bilgi ve becerilerini artırmakta ve böylece yaşam kalitelerini geliştirmektedirler (Brajša-Žganec, Merkaš ve Šverko, 2011).

Rekreasyon ile yaşam tatmini ve yaşam kalitesine ilişkin yapılan çalışmalar incelendiğinde; boş zaman aktivitelerine katılımın yaşam tatmini üzerinde önemli bir etkisi olup, yaşam kalitesi üzerinde de doğrudan veya dolaylı bir etkiye sahip olduğu belirtilmektedir. Boş zaman tatmini ile yaşam tatmini arasında anlamlı (Griffin ve McKenna, 1998) ve pozitif doğrusal bir ilişki olduğu (Zabriskie, Lundberg ve Groff, 2005; Huang ve Carleton, 2003; Lloyd ve Auld, 2002; Kovacs, 2007) tespit edilmiştir. Rekreasyon aktivitelerinin bireylerin fiziksel, bilişsel ve psikolojik sağlıkları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve bu olumlu etkinin bireyde tatmin duygusunu olumlu yönde etkilediğini (Chiang, 2010: 15-16), boş zaman aktivitelerine katılımın artırılmasının bireyin yaşam tatminini yükselttiği belirtilmektedir (Silverstein ve Parker, 2002; Lance, 1997:14). Bunun yanında, boş zaman aktivitelerinin sıklığı ile yaşam kalitesi arasında yoğun bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Lloyd ve Auld, 2002). Yaşlı kadınlar üzerine yapılan bir çalışmada özellikle sistemli fiziksel aktivitelerin yaşam kalitesi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (Fraga vd., 2011). Bireylerin boş zamanlarında katıldıkları aktivite seçiminin doğru yapıldığında, yaşam kalitelerindeki artışın daha hissedilir olduğu öne sürülmektedir (Ashby, Kottman ve DeGraaf, 1999). Arkadaşlarla buluşma, spor yapma ve tatile çıkma gibi boş zaman aktivitelerinin yaşam tatminine

olumlu katkıda bulunduğu, kişisel amaçlar için internet kullanımı ve TV izleme gibi gündelik boş zaman aktivitelerinin yaşam tatmini ile olumsuz yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir (Schmiedeberg ve Schröder, 2017). Benzer şekilde ciddi (sistemli) boş zaman katılımcılarının kayıtsız (sistemli) boş zaman katılımcılarına göre, daha yüksek düzeyde boş zaman ve yaşam tatminine sahip oldukları belirlenmiştir (Akyıldız, 2013:123). Karaman (2015) Ankara’da faaliyet gösteren spor merkezlerine üye bireyler üzerine yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre, rekreasyonel amaçlı spor yapan bireylerin yaşam tatminlerinin yüksek, umutsuzluk düzeylerinin ise düşük olduğunu öne sürmektedir.

Argan ve Dursun (2019) halk dansları topluluk üyelerine yönelik yaptıkları çalışmada, katılımcı tarafından önemsenen ve bağlılık yaratabilecek düzeyde olan aktivitelerin ciddi boş zaman katılımcısında eşsizlik hissi uyandırdığını ifade etmektedirler. Katılımcı aktivitede kendini eşsiz hissediyorsa ve kişisel olarak gelişme gösterdiğini düşünüyorsa, aktiviteden vazgeçmesi zorlaşmaktadır. Yani aktiviteye bağlılık, eşsiz hissetme ve kendini gerçekleştirme ne kadar yüksekse aktiviteden ayrılma o kadar düşük düzeyde olmaktadır. Aktivitenin sürekliliğinin yaşam kalitesi ve yaşam tatmini üzerindeki etkisi kayıtsız boş zaman aktivitelerine göre daha yüksek düzeydedir.

Aktivite seçimi ve aktivitelerin sürekliliğinin yapılan çalışmalarda daha belirgin bir şekilde ön plana çıkması aktivite bağlılığı ile yaşam kalitesi ve yaşam tatmini arasında kuvvetli bir ilişkinin olabileceği varsayımını doğrulamaktadır. Araştırma amacına bağlı olarak geliştirilen hipotetik araştırma modeli Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2: Hipotetik araştırma modeli

Araştırma modeline bağlı olarak aşağıda belirtilen hipotezler geliştirilmiştir.

H1: Duygusal bağlılık, yaşam tatminini olumlu yönde etkilemektedir.

H2: Fonksiyonel bağlılık, yaşam tatminini olumlu yönde etkilemektedir.

H3: Tavsiye edici bağlılık, yaşam tatminini olumlu yönde etkilemektedir.

H4: Aktivite sonrası yaşam tatmininin, yaşam kalitesi üzerinde olumlu bir etkisi vardır.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Eymir Gölü Ankara kentinin yakın çevresindeki yeşil kuşak içerisinde yer alan bir rekreasyon alanıdır (Pouya ve Demir, 2018). Özellikle çalışma sürelerini kısaltması ve büyük kent merkezlerinde rekreasyon alanlarına olan ihtiyacın artmasıyla birlikte (Chen ve Chen, 2010), bu alanlarda yapılacak çalışmalar önem kazanmıştır. Bu nedenle araştırma evrenini Eymir Gölü’nü aktivite amacıyla

ziyaret eden kişiler oluşturmaktadır. Eymir Gölü'ne yönelik ziyaretçi sayısına yönelik herhangi bir verinin bulunmaması diğer bir ifade ile evren büyüklüğü tam olarak bilinmemesinden dolayı % 95 güven aralığında % 5 örnekleme hatası ile istatistiki tahminlerin yapılabilmesi amacıyla en az makul örneklem sayısı 384 olarak belirlenmiştir (Şimşek ve Yarımoğlu, 2019). Seçilen örneklemin evreni temsil edebilme gücünü arttırmak için 421 ziyaretçiye 2019 Eylül ve Ekim aylarında kolayda örnekleme yöntemi ile anket çalışması uygulanmıştır.

Araştırma anketi iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Araştırmanın ikinci bölümünde ise amaca bağlı olarak ilgili değişkenlerin ölçümüne yönelik ifadeler yer verilmiştir. Araştırma anketinde aktivite bağlılığını ölçmek amaçlı duygusal, fonksiyonel ve tavsiye edici bağlılığa yönelik toplamda 16 ifade Tsaur, Huang ve Lee (2017)'nin aktivite bağlılığı ölçeğinin Türkçe'ye çevrilerek uyarlanmasıyla elde edilmiştir. Aktivite sonrası yaşam tatminine yönelik kullanılan 5 ifade ise Sirgy vd. (2011)'nin çalışmasının yaşam tatminini ölçteğindeki sorular Türkçe'ye çevrilmiştir. Araştırmanın son değişkeni olan yaşam kalitesini ölçmek amaçlı geliştirilen 5 ifade ise Woo, Uysal ve Sirgy (2016)'nin çalışmasından uyarlanmıştır. Çeviri aşamasında alanında uzman iki kişiden faydalanılmıştır. İlk aşamada ölçek soruları İngilizce dilinden Türkçe'ye çevrilmiştir. İkinci aşamada ise ikinci kişiden soruların tekrar İngilizce diline çevirisi yaptırılarak anlam kayıplarının önüne geçilmesi sağlanmıştır. Ölçek sorularının çeviri işleminden sonra 40 kişi üzerinden pilot çalışma yapılarak ölçeğin biçim ve anlaşılabilirliği gözlenmiş ve ölçeğin nihai haline karar verilmiştir.

Elde edilen veriler, SPSS paket programına aktararak yüzde ve frekans yüzdeleri, faktör yükleri ve verilerin normallik dereceleri elde edilmiş, araştırma amacına bağlı olarak model geçerliliği ve gizil değişkenler arasındaki etkilerin ölçülmesi için kökeni yol analizine dayanan ve regresyon temelli bir teknik olan Smart PLS programı ile analizler gerçekleştirilmiştir. Zira, PLS ölçülen modelin psikometrik özellikleri (her bir değişkenin ölçümünde kullanılan ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliği) ve yapısal modelin parametrelerini (modeldeki değişkenler arasındaki ilişkinin derecesi ve anlamlılık düzeyi) eşzamanlı olarak değerlendirmektedir (Eroğluer ve Yılmaz, 2015: 295).

Araştırma verilerine yönelik ilişki analizlerine geçmeden önce ölçeklerin açıklayıcı faktör analizleri ve cronbach alpha değerleri incelenmiştir. Ölçeklere ait en düşük ve en yüksek faktör yüklerinin 0,533 ile 0,912 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, faktör yüklerinin ölçek geçerliliğini sağladığını göstermektedir (Hair, vd., 2011). Ölçek güvenilirliği açısından ise her bir boyutun cronbach alpha değerleri incelenmiş ve tüm ölçeklerde en düşük güvenilirlik değeri 0,869 olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak ölçeğin güvenilirlik değerlerinin uygun olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2006). Bunun yanında verilerin normal dağılıp dağılmadığını incelemek üzere basıklık ve çarpıklık değerleri değerlendirilmiş ve tüm değerlerin +2 ve -2 arasında olduğundan dolayı verilerin normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir (Pallant, 2001).

4.BULGULAR

4.1.Demografik Bulgular

Araştırma anketini cevaplayan katılımcıların % 47'si erkek ve % 53'ü kadındır. Katılımcıların % 21,6'sı 20 yaş ve altı, % 53,7'si 21-30 yaş, % 16,6'sı 31-40 yaş, % 5,9'u 41-50 yaş ve % 2,1'i 51 yaş ve üstü yaş aralığına sahiptir. Bunun yanında % 24,5'inin evli ve % 75,5'inin bekâr olduğu tespit edilmiştir. Eğitim durumları incelendiğinde ise, katılımcıların % 1,9'u ilköğretim, % 12,6'sı ortaöğretim, % 15'i ön lisans, % 62,7'si lisans ve % 7,9'u lisansüstü eğitime sahiptir.

4.2.Modelin Geçerliliği

Araştırma kapsamında belirlenen hipotezlerin test edilme aşamasına geçmeden önce modelin geçerlik ve güvenilirlik değerleri incelenmiştir. Smart PLS programı ile yapılan analiz sonuçları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Ölçüm Modeli Sonuçları

Faktörler/İfadeler	Faktör Yükleri	t-value	R^2	CR	Rho_A	CA	AVE
<i>Duygusal Bağlılık</i>			-	0,954	0,960	0,953	0,748
Bisiklet sürmek ilgimi çekiyor	0,687	16,391*					
Bisiklet sürmeyi gerçekten seviyorum	0,757	22,678*					
Bisiklet sürerken kendimi buluyorum	0,846	33,991*					

Dinlenme saatlerimi bisikletle geçirmekten mutlu olurum	0,871	31,096*					
Bisiklet sürmek bana çok şey ifade ediyor	0,948	58,445*					
Bisiklet sürmenin hayatımın bir parçası olduğunu hissediyorum	0,950	51,033*					
Bisiklet sürmek beni ben yapan aktivitelerden biridir	0,956	47,640*					
<i>Fonksiyonel Bağlılık</i>			-	0,956	0,956	0,955	0,811
Bisiklet sürmeyi başka hiçbir aktiviteye değişmem	0,886	50,806*					
Başka hiçbir aktivite bisiklet sürme ile kıyaslanamaz	0,856	41,763*					
Diğer aktivitelere göre bisikletten daha fazla memnuniyet duyuyorum	0,910	55,787*					
Diğer aktivitelere göre bisiklete daha fazla vakit ayırmakta istekliyim	0,921	56,971*					
Bisiklet sürmek yapmaktan hoşlandığım aktivitelerin başında gelmektedir.	0,929	55,534*					
<i>Tavsiye Edici Bağlılık</i>			-	0,944	0,945	0,944	0,808
Ailemdaki kişileri bisiklet sürmeye teşvik ederim	0,862	37,473*					
Arkadaşlarımı bisiklet sürmeye teşvik ederim	0,902	54,005*					
Bisiklet sürmeyi tanıdığım herkese tavsiye ederim	0,930	57,933*					
Tanıdığım herkese bisiklet sürmeyle ilgili olumlu şeyler söylerim	0,901	42,169*					
<i>Aktivite Sonrası Yaşam Tatmini</i>			0,771	0,946	0,948	0,947	0,781
Genel olarak bisiklet sürdükten sonra kendimi mutlu hissederim	0,832	30,352*					
Hayattan duyduğum memnuniyet bisiklet sürdükten sonra artar	0,883	45,044*					
Hayatta zorluklarım olsa da kendimi bisiklet sürerek rahatlatırım	0,926	71,559*					
Bisiklet sürme yaşam kalitemi artırıcı bir role sahiptir	0,884	53,914*					
Bisiklet sürme etkinliğinden sonra anlamlı bir hayat sürdüğümü hissederim	0,891	48,055*					
<i>Genel Yaşam Kalitesi</i>			0,245	0,873	0,880	0,867	0,571
Yaşamımda çoğu işlerimi gerçekleştiririm	0,905	16,397*					
Yaşam koşullarım mükemmeldir	0,739	11,887*					
Yaşamımdan memnunum	0,581	8,224*					
Yaşamımda arzu ettiğim birçok önemli şeye sahibim	0,751	13,679*					
Yaşamımda hiçbir şeyi değiştirmek istemem	0,766	11,244*					

*p < 0.001

Araştırma güvenilirliğine ilişkin, sosyal bilimlerde geleneksel olarak Cronbach's Alpha içsel tutarlılık güvenilirliği kullanılmasına rağmen PLS SEM'de Bileşik Güvenilirlik (Composite Reliability – CR) ve rho_a değerlerinin kullanımı önerilmektedir (Bagozzi ve Yi, 1988; Wong, 2013). Bileşik güvenilirlik değerinin 0,80 ve üzerinde olması araştırma modelinin güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Nunnally and Bernstein, 1994). Bunun yanında güvenilirliğe ait diğer değerlerin ise 0,70 ve üzerinde olması istenmektedir (Hair, vd., 2012). Tablo incelendiğinde bileşik

güvenirlilik değerinin minimum 0,867, cronbach alpha değerinin minimum 0,873 ve rho_a değerinin ise minimum 0,880 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar araştırmanın güvenirlik açısından uygun olduğunu göstermektedir. Faktör yüklerinin ise 0,70'den büyük olmasını savunan araştırmacılara rağmen (Hair vd., 2016) 0,60 değerini de kabul eden araştırmalar mevcuttur (Chin, 2010). Verilerin faktör yükleri değerlendirildiğinde ise bir ifade haricinde (Yaşamımdan memnunum) tüm ifadelerin 0,60 ve üzerinde faktör yüküne sahip olduğu tespit edilmiştir. İlgili ifadenin 0,60'a çok yakın bir değer alması, literatürde benzer kullanımların olması (Acaray ve Günsel, 2017; Bakırtaş ve Kandemir, 2017) ve diğer tüm kriterleri sağlamasından dolayı analize dahil edilmiştir.

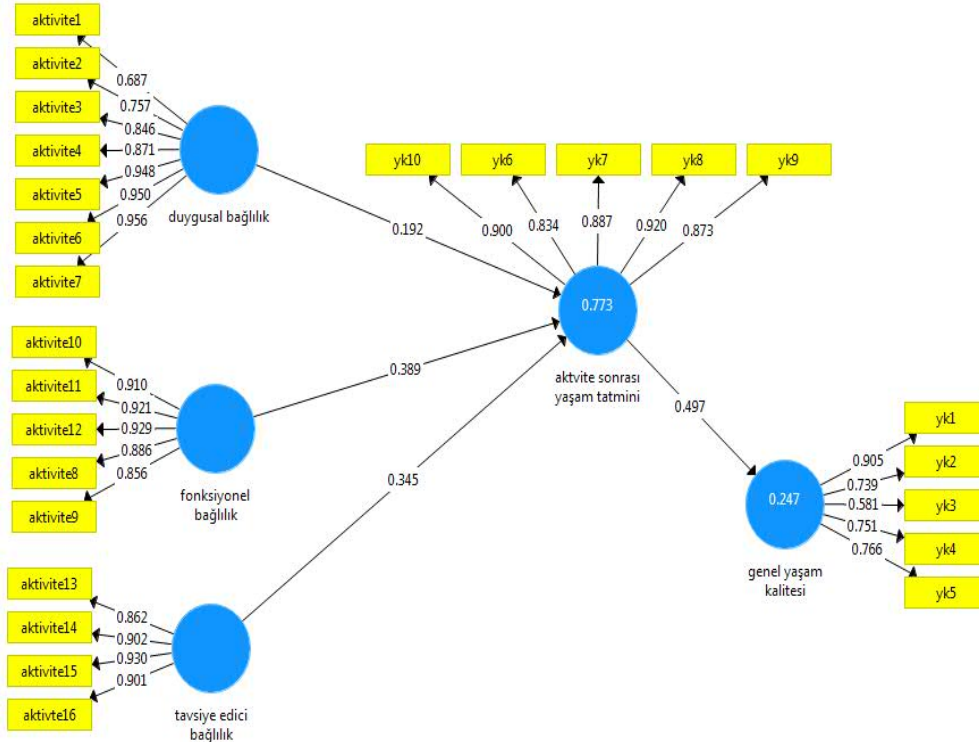
Araştırmanın geçerliliğine yönelik olarak uyuşum (convergent validity) ve ayrışım (discriminant validity) geçerlikleri ayrı ayrı incelenmektedir. Uyuşum geçerliliğinin sağlanmasında AVE değerinin en az 0,50 olması gerekmektedir (Fornell ve Larcker, 1981). Araştırma sonuçları incelendiğinde değişkenlere ait AVE değerlerinin minimum 0,571 olduğu tespit edilmiştir. Ayrışım geçerliliğine yönelik bir diğer önemli ölçüt HTMT (Heterotrait-Monotrait Ratio) değerleridir. Bu değer tüm değişkenlere ait ifadelerin korelasyonlarının ortalamasının aynı değişkene ait ifadelerin korelasyonlarının geometrik ortalamalarına oranlarını ifade etmekte ve 0,90'nın altında bir değerde olmaları beklenmektedir (Henseler vd., 2015). Tablo 2'de araştırma modelindeki değişkenlerin HTMT değerleri gösterilmiş ve tüm değerlerin 0,90 altında bir değer almasından dolayı modelin geçerlik değerlerinin uygun olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 2: Ayrışım Geçerliliğine Yönelik HTMT Kriteri

Faktör	1	2	3	4	5
1. Duygusal bağlılık	-				
2. Fonksiyonel bağlılık	0,843	-			
3. Tavsiye edici bağlılık	0,821	0,857	-		
4. Aktivite sonrası yaşam tatmini	0,803	0,846	0,837	-	
5. Genel yaşam kalitesi	0,326	0,414	0,449	0,490	-

4.3.Path diyagramı ve parametre tahminleri

Smart PLS yazılımından elde edilen sonuçlar Şekil 3'de yer almaktadır.

Şekil 3: Yapısal Model

Araştırma modeline ilişkin olarak, doğrusallık, yol katsayıları, R² değerleri ve etki büyüklüklerini (f²) değerlerini hesaplamak için PLS algoritması kullanılmıştır. Bunun yanında bağımlı değişkenlere ilişkin tahmin gücünü (Q²) incelemek üzere ise Blindfolding analizi gerçekleştirilmiştir. PLS yol katsayılarının anlamlılıklarını değerlendirmek için yeniden örnekleme (bootstrapping) ile örneklemden 5000 alt örneklem olarak t-değerleri hesaplanmıştır. Araştırma sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3: Araştırma Modeli Katsayıları

Değişkenler	Standardize β	t değeri	p	R ²	f ²	Q ²	VIF	Sonuç
DB → ASYT	0,192	2,480	0,013	0,773	0,039	0,587	4,130	Kabul
FB → ASYT	0,389	4,955	0,000		0,133		4,781	Kabul
TEB → ASYT	0,345	4,440	0,000		0,123		4,265	Kabul
ASYT → GYK	0,497	10,489	0,000	0,247	0,329	0,129	1,000	Kabul

DB: Duygusal bağlılık; FB: Fonksiyonel bağlılık; TEB: Tavsiye edici bağlılık; ASYT: Aktivite sonrası yaşam tatmini; GYK: Genel yaşam kalitesi

Tablo 3’te yer alan değerler incelendiğinde aktiviteye duygusal bağlılık ($\beta=0,192$; $p<0,05$), fonksiyonel bağlılık ($\beta=0,389$; $p<0,001$) ve tavsiye edici bağlılık ($\beta=0,345$; $p<0,001$), aktivite sonrası yaşam tatmini üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Etki büyüklükleri dikkate alındığında ise fonksiyonel ($f^2=0,133$) ve tavsiye edici ($f^2=0,123$) bağlılığın duygusal bağlılığa ($f^2=0,039$) göre aktivite sonrası yaşam tatmini üzerinde daha güçlü bir etkisi olduğu söylenebilir. Ayrıca aktiviteye yönelik duygusal, fonksiyonel ve tavsiye edici bağlılık aktivite sonrası yaşam tatminini % 77 oranında açıkladığı görülmüştür. Yapılan çalışmalar da çalışma sonucunu destekler niteliktedir (Schmiedeberg ve Schröder, 2017; Kovacs, 2007; Silverstein ve Parker, 2002; Lance, 1997; Ashby, Kottman ve DeGraaf, 1999). Bunun yanında aktivite sonrası yaşam tatmininin genel yaşam kalitesi üzerinde anlamlı bir etkisi tespit edilmiştir ($\beta=0,497$; $p<0,001$). Bu sonuç literatürde yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Sevil, 2015; Ayhan vd., 2017). İlgili çalışmalar, boş zaman aktivitelerinin sürekliliği ile yaşam kalitesi arasında yoğun bir ilişki olduğunu (Lloyd ve Auld, 2002), sistemli fiziksel aktivitelerin yaşam kalitesi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu (Fraga vd., 2011), bireylerin boş zamanlarında katıldıkları aktivite seçiminin doğru yapıldığında, yaşam kalitelerindeki artışın daha hissedilir olduğu (Ashby, Kottman ve DeGraaf, 1999) sonucunu ortaya koymaktadır. Ek olarak değişkenler arasındaki VIF (Variance Inflation Factor) değerleri incelendiğinde, değerlerin azami değer olan 5’in altında olduğu, sonuç olarak değişkenler arasında doğrusallık probleminin olmadığı söylenebilir (Henseler ve Ringle, 2009). Yapılan araştırma sonucunda, geliştirilen H1, H2, H3 ve H4 hipotezleri kabul edilmiştir.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, aktivite bağlılığının aktivite sonrası yaşam tatmini ve genel yaşam kalitesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla Ankara Eymir Gölü destinasyonunda bisiklet sürme aktivitesini gerçekleştiren kişiler üzerinde anket tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, yerel yönetimlere, destinasyon yönetim örgütlerine ve alanyazında çalışan akademisyenlere bir takım teorik ve pratik bilgiler sunmaktadır.

Araştırma sonucunda bisiklet sürmeye ilişkin duygusal, fonksiyonel ve tavsiye edici bağlılığın aktivite sonrası yaşam tatmini üzerine olumlu yönde etkisinin varlığı tespit edilmiştir. Öyle ki, duygusal bağlılıkta meydana gelen bir birimlik artış aktivite sonrası yaşam tatminini % 19 oranında arttırmaktayken, bu durum tavsiye edici bağlılıkta yaklaşık olarak % 35, fonksiyonel bağlılıkta ise % 39 oranındadır. Bir destinasyonda yaşayan kişilerin yaşam tatmini şüphesiz toplumların mutluluğu ve refahı için önem arz etmektedir. Çalışma sonuçlarına göre bisiklet sürmeye katılan ve aktivite bağlılığına sahip kişilerin yaşam tatminlerinde önemli bir derecede artış tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak aktivite bağlılığına yönelik duygusal, fonksiyonel ve tavsiye edici alt faktörlerin aktivite sonrası yaşam tatminini % 77 oranında açıkladığı görülmüştür. Bu noktada yerel yönetimler destinasyonlardaki farklı noktalarda bisiklet sürme alanlarını oluşturması kişilerin yaşam tatminlerini arttırmada önemlidir. Ek olarak, farklı rekreasyon alanları oluşturularak farklı aktivitelere katılan kişilerin de yaşam tatminlerinin artırılması sağlanabilir. Destinasyon yönetim örgütleri destinasyonda yaşayan kişilerin aktivitelere katılmasını sağlayacak ve farklı aktivite bağlılıklarını güçlendirecek çeşitli etkinlikler düzenlemesi önerilmektedir. Zira, çalışma sonuçları incelendiğinde, aktivite sonrası yaşam tatmininin kişilerin genel yaşam kaliteleri üzerine de olumlu yönde güçlü bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Öyle ki, aktiviteye bağlı yaşam tatmininde meydana gelen artışın genel yaşam kalitesini yüksek oranda arttırdığı görülmüştür. Yaşam kalitesi toplumların gelişmesi yönündeki en önemli göstergelerden biri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, aktivite bağlılığı ve aktiviteye bağlı yaşam tatmini, genel yaşam kalitesinin güçlü bir öncülü olduğu yapılan çalışma ışığında söylenebilir.

Aktivite bağlılığı katılımcıların aktivite ile kurdukları duygusal bağ sonucunda oluşmaktadır. Bağlılık aktivitenin sürekliliğini olumlu yönde etkilemekte ve bireyde aktiviteye katılım ve devam etme isteğini artırmaktadır. Bir ciddi boş zaman aktivitesi olarak kabul edilen bisiklet sürme aktivitesi son dönemlerde bisiklet rotalarının yaygınlaşmasını ve buna bağlı olarak bir rekreasyonel turizm çeşidini ortaya çıkarmıştır. Bu noktadan hareketle bisiklet rotaları ve bisiklet kullanıcılarına yönelik özel düzenlemeler yapan destinasyonlar bisiklet kullanıcılarının tercihlerinde avantaj sağlayacaklardır. Ayrıca bisiklet kullanımının çevreci ve doğa dostu niteliği sürdürülebilir bir turizm anlayışının benimsenmesine katkı sağlayacaktır.

Literatürde aktivite bağlılığına yönelik yapılan çalışmalar genel olarak aktivitelere seyirci ya da taraftar gibi pasif olarak katılan kişilere odaklanmaktadır (Laverie ve Arnett, 2000; Trail vd., 2003). Bu çalışmada ise aktiviteye aktif olarak katılan kişilerin aktivite bağlılıkları ölçülmüş ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bunun yanında, destinasyonlarda düzenlenen rekreasyonel etkinlikler o bölgede yaşayan kişilerin yaşam kalitelerine etkisinin yanında bölgedeki turizmin gelişiminde de rol oynamaktadır (Yoshida ve James, 2011 ; Wong, Wu ve Chen, 2015). Destinasyonda gerçekleştirilen aktiviteler farklı kültürlere sahip insanları bölgeye çekerek kültürel etkileşim meydana getirmekte, yerel halk ve turist etkileşimi sonucunda bölgede yaşayan sakinlerin yaşam kaliteleri artabilmektedir (Gabor ve Oltean, 2019). Ek olarak aktivite bağlılığı ile memnuniyet arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu savunan literatürde çalışmalar mevcuttur (Tsaor, vd. 2017). Farklı rekreasyon aktiviteleri düzenleyerek bölgeye gelen turistlerin de memnuniyetlerinin sağlanması destinasyon sadakatinin oluşturulmasında önemlidir.

Bu araştırma Eymir Gölü destinasyonunda gerçekleştirilmiştir. Gelecek çalışmalarda farklı örneklemelerden elde edilecek benzer çalışmaların bu çalışma sonuçları ile kıyaslanması alanyazının ulaştığı bilgi birikiminin artırılması açısından önemlidir. Ayrıca bu çalışmada aktivite türü olarak bisiklet aktivitesi seçilmiştir. Satranç, e-spor vb. gibi fiziksel gücün önemli olmadığı farklı rekreasyon aktiviteleri yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerinde farklı etkiler gösterebilir. Bu noktada farklı aktivitelerin yaşam kalitesi üzerine etkisine yönelik gerçekleştirilecek çalışmalar alanyazına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Acaray, A., & Günsel, A. (2017). Motivasyon, duygusal emek, duygusal uyumsuzluk, ve etkileşim yoğunluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Bir kamu kurumu çalışanları üzerinde araştırma. *Social Sciences Research Journal*, 6 (4), 83-98.
- Akyıldız, M. (2013). *Ciddi ve kayıtsız katılımcıların kişilik özellikleri ile boş zaman tatmini ve yaşam tatmini arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.
- Alexandris, K., Funk, D. C., & Pritchard, M. (2011). The impact of constraints on motivation, activity attachment, and skier intentions to continue. *Journal of Leisure Research*, 43(1), 56–79.
- Ardahan, F., & Mert, M. (2014). Bisiklet kullanan bireylerin profillerinin belirlenmesi ve bireyleri bisiklet kullanmaya motive eden faktörlerin çeşitli demografik değişkenlere göre değerlendirilmesi: Türkiye örneği. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 6(2), 53-67.
- Argan, M. T., & Dursun, M. T. (2019). Halk dansları topluluk üyelerinin aktivite bağlılıkları. *2. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi*, 135-140.
- Arslan, S. (2013). *Serbest Zaman-Rekreasyon ve Serbest Zaman Eğitimi*. Nobel: Ankara.
- Ashby, J. S., Kottman, T., & DeGraaf, D. (1999). Leisure satisfaction and attitudes of perfectionists: Implications for therapeutic recreation professionals. *Therapeutic Recreation Journal*, 33(2), 142-151.
- Ayhan, C., Eskiler, E. & Soyer, F. (2017). *Aktif sporcuların rekreatif etkinliklere katılımlarına engel oluşturabilecek faktörlerin yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerine etkisi*. International Congress on Education, Budapest, Hungary.
- Bakırtaş, F. M., & Kandemir, H. (2017). A field research on the relationship between the reason for joining the union and organizational justice. *Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6 (6), 304-318.
- Baldwin, M., Keelan, J., Fehr, B., Enns, V., & Koh-Rangarajoo, E. (1996). Social-cognitive conceptualization of attachment working models: Availability and accessibility effects. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71 (1), 94–109.
- Balish, S. M., Conacher, D., & Dithurbide, L. (2016). Sport and recreation are associated with happiness across countries. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 87(4), 382-388.
- Bagozzi, R.P., & Yi, Y. (1988). On the evaluation of structural equation models, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 16 (1), 74-94.
- Beaton, A. A., Funk, D. C., & Alexandris, K. (2009). Operationalizing a theory of participation in physically active leisure. *Journal of Leisure Research*, 41(2), 177–203.
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. Tavistock: London.
- Brajša-Žganec, A., Merkaš, M., & Šverko, I. (2011). Quality of life and leisure activities: How do leisure activities contribute to subjective well-being?. *Social Indicators Research*, 102(1), 81-91.
- Bricker, K.S., & Kerstetter, D.L. (2000). Level of specialization and place attachment: An exploratory study of whitewater recreationists. *Leisure Sciences*, 22(4), 233–257.
- Brown, T. D., O'Connor, J. P., & Barkatsas, A. N. (2009). Instrumentation and motivations for organised cycling: the development of the Cyclist Motivation Instrument (CMI). *Journal of sports science and medicine*, 8(2), 211-218.
- Burridge, T., Lajbcygier, P., & Lema, M. (2003). Draft Response to 'Bayside City Council Bicycle Strategy'. Melbourne: David Lock & Associates/PBAI Australia.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı- istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*, 6. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Chen, C. F., and F. S. Chen. (2010). Experience Quality, Perceived Value, Satisfaction and Behavioral Intentions for Heritage Tourists. *Tourism Management*, 31 (1): 29–35.
- Chiang L. M. (2010). *The development of a leisure and life satisfaction scale for outpatient (LLSSCP) Leisure Activity Programs In Iowa*, Unpublished doctoral dissertation, University of Northern Iowa, Iowa.
- Chin, W. W. (2010). *How to write up and report PLS analyses*. *Handbook of partial least squares*. USA: Springer.
- Chiou, J. S., & Droge, C. (2006). Service quality, trust specific asset investment, and expertise: Direct and indirect effects in a satisfaction- loyalty framework. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 34(4), 613–627.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.

- Dimanche, F., & Samdahl, D. (1994). Leisure as symbolic consumption: A conceptualization and prospectus for future research. *Leisure Sciences*, 16(2), 119-129.
- Eroğluer, K. ve Yılmaz, Ö. (2015). Etik liderlik davranışlarının algılanan örgüt iklimi üzerine etkisine yönelik bir uygulama: iş yaşamında yalnızlık duygusunun aracılık etkisi, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 280-308.
- Fornell, C., & Larcker, D.F. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics, *Journal of Marketing Research*, 18 (3), 328-388.
- Fraga, M. J., Cader, S. A., Ferreira, M. A., Giani, T. S., & Dantas, E. H. (2011). Aerobic resistance, functional autonomy and quality of life (QoL) of elderly women impacted by a recreation and walking program. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 52(1), 40-43.
- Funk, D. C., & James, J. D. (2006). Consumer loyalty: The meaning of attachment in the development of sport team allegiance. *Journal of Sport Management*, 20(2), 189-217.
- Gabor, M. N. & Oltean, F. D. (2019). Babymoon tourism between emotional well-being service for medical tourism and niche tourism. Development and awareness on Romanian educated women, *Tourism Management*, 70, 170-175
- Griffin, J., & McKenna, K. (1998). Influences on leisure and life satisfaction of elderly people. *Physical & Occupational Therapy in Geriatrics*, 15(4), 1-16.
- Hair, F. J., Celsi, M. W., Money, A. H., Samouel, P., & Page, M. J. (2011). *Essentials of business research methods* (2nd edition). USA: Routledge.
- Hair, J.F., Sarstedt, M., Ringle, C.M. & Mena, J.A. (2012). An assessment of the use of partial least squares structural equation modeling in marketing research, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 40 (3), 414-433.
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C., & Sarstedt, M. (2016). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. Sage Publications.
- Henseler, J., & Ringle, C.M. (2009). The use of Partial Least Squares Path Modeling, in international marketing, *New Challenges to International Marketing Advances in International Marketing*, 20, 277-319.
- Henseler, J., Christian M. R., & Sarstedt, M. (2015). A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43, 115-135.
- Huang, C. Y., & Carleton, B. (2003). The relationships among leisure participation, leisure satisfaction, and life satisfaction of college students in Taiwan. *Journal of Exercise Science and Fitness*, 1(2), 129-132.
- Karaman, M. (2015). *Rekreasyonel Amaçlı Spor Yapan Bireylerin Yaşam Tatmini Ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi: Ankara.
- Kim, S. S., Scott, D., & Crompton, J. L. (1997). An exploration of the relationships among social psychological involvement, behavioral involvement, commitment, and future intentions in the context of birdwatching. *Journal of Leisure Research*, 29(3), 320-341.
- Kleine, S., Kleine, R., & Allen, C. A. (1995) How is a possession "me" or "not me"? Characterizing Types and an antecedent of material possession attachment. *Journal of Consumer Research*, 22(3), 327-343.
- Kleine, S. & Baker, S. M. (2004). An integrative review of material possession attachment. *Academy of marketing science review*, 1(1), 1-39.
- Koçak, F. (2016). Türkiye'de bisiklet kullanımı: Bisiklet kullanma nedenleri ve elde edilen faydalar. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5760-5771.
- Kovacs, A. (2007). *The leisure personality: Relationships between personality, leisure satisfaction, and life satisfaction*, Unpublished Doctoral Dissertation, Indiana University: Indiana, USA.
- Lance, C. J. (1997). Leisure and the older adult: The influence of leisure on life satisfaction, self-reported health and depression, Unpublished Doctoral Dissertation. University of Nebraska: Nebraska.
- Laverie, D. A., & Arnett, D. B. (2000). Factors affecting fan attendance: The influence of identity salience and satisfaction. *Journal of Leisure Research*, 32(2), 225-246.
- Leitner M.J., & Leitner S. (1996). Leisure enhancement, New York: Haworth.
- Li, C. L., Burroughs, K., Halim, M. F., Penbrooke, T. L., Seekamp, E., & Smith, J. W. (2020). Journal of Outdoor Recreation and Tourism. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 29, 100260.
- Lin, J. H., Wong, J. Y., & Ho, C. H. (2013). Promoting frontline employees' quality of life: Leisure benefit systems and work-to-leisure conflicts. *Tourism Management*, 36(2013), 178-187.

- Lloyd, K. M., & Auld, C. J. (2002). The role of leisure in determining quality of life: Issues of content and measurement. *Social indicators research*, 57(1), 43-71.
- Mowen, A. J., Graefe, A. R., & Virden, R. J. (1998). A typology of place attachment and activity involvement.
- Nunnally, J.C., & Bernstein, I.H. (1994). *Psychometric theory*, (3rd ed.), NewYork, NY : Mc Graw-Hill.
- O'Connor, J. P., & Brown, T. D. (2007). Real cyclists don't race informal affiliations of the weekend warrior. *International Review for the Sociology of Sport*, 42(1), 83-97.
- Pallant, J. (2001). *SPSS survival manual*. Buckingham: Open University Press
- Patterson, I., & Pegg, S. (2009). Serious leisure and people with intellectual disabilities: Benefit and opportunities. *Leisure Studies*, 28(4), 387-402.
- Pouya, S., & Demir, S. (2018). Doğal alanların rehabilitasyon ve iyileştirme etkisinin değerlendirilmesi: Eymir Gölü Ankara Örneği. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3 (2), 664-674.
- Ramthun, R. (1995). Factors in user group conflict between hikers and mountain bikers. *Leisure Sciences*, 17(3), 159-169.
- Scannell, L., & Gifford, R. (2010). Defining place attachment: A tripartite organizing framework. *Journal of Environmental Psychology*, 30(1), 1-10.
- Schmiedeberg, C., & Schröder, J. (2017). Leisure activities and life satisfaction: An analysis with German panel data. *Applied Research in Quality of Life*, 12(1), 137-151.
- Sevil, T. (2015). *Terapatik rekreasyonel aktivitelere katılımın yaşlıların algıladıkları boş zaman tatmini, yaşam tatmini ve yaşam kalitesine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.
- Shamir, B. (1992). Some correlates of leisure identity salience: Three exploratory studies. *Journal of Leisure Research*, 24(4), 301-323.
- Silverstein, M., & Parker, M. G. (2002). Leisure Activities and Quality of Life Among The Oldest Old in Sweden. *Research on Aging*, 24(5), 528-547.
- Sirgy, J. M., Kruger, S. P., Lee, D. J., & Yu, G. B. (2011). How does a travel trip affect tourists' life satisfaction?. *Journal of Travel Research*, 50 (3), 261-275.
- Şimşek, M. & Yarımoğlu, E. (2019). Araç kiralama sektöründe hizmet kalitesi, memnuniyet ve sadakat ilişkileri. *Ege Akademik Bakış*, 19 (1), 89-101.
- Thomson, M., MacInnis, D. J., & Park, C. W. (2005). The ties that bind: Measuring the strength of consumers' emotional attachments to brands. *Journal of Consumer Psychology*, 15(1), 77-91.
- Trail, G. T., Robinson, M. J., Dick, R. J., & Gillentine, A. J. (2003). Motives and points of attachment: Fans versus spectators in intercollegiate athletics. *Sport Marketing Quarterly*, 12 (4), 214-227.
- Tsaur, S. H., Huang, C. C., & Lee, T. H. (2017). A multidimensional scale of activity attachment for leisure tourists. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(2), 200-212.
- Wang, E. S. T., Chen, L. S. L., Lin, J. Y. C., & Wang, M. C. H. (2008). The relationship between leisure satisfaction and life satisfaction of adolescents concerning online games. *Adolescence*, 43(169), 177-184.
- WHOQOL Group (1998). Development of the World Health Organization WHOQOL-BREF quality of life assessment, *Psychological medicine*, 28(03), 551-558
- Wong, K.K.K., (2013). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) techniques using smart PLS, *Marketing Bulletin*, 24 (1), 1-32.
- Wong, J., Wu, H., & Cheng, C. (2015). An empirical analysis of synthesizing the effects of festival quality, emotion, festival image and festival satisfaction on festival loyalty: A case study of Macau food festival. *International Journal of Tourism Research*, 17, 521-536.
- Woo, E., Uysal, M., & Sirgy, J. M. (2016). Tourism impact and stakeholders' quality of life, *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 42 (2), 260-286.
- Yoshida, M., & James, J. D. (2011). Service quality at sporting events: Is aesthetic quality a missing dimension? *Sport Management Review*, 14, 13-24.
- Zabriskie, R. B., Lundberg, N. R., & Groff, D. G. (2005). Quality of life and identity: The benefits of a community-based therapeutic recreation and adaptive sports program. *Therapeutic Recreation Journal*, 39(3), 176-191.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).